

SHARING MINDS CHANGING LIVES

VLIR-UOS/JAARVERSLAG 2010

VLIR

Vlaamse
Interuniversitaire
Raad

UOS

University
Development Cooperation

"Ik dank de stuurgroep van STIMULATE voor de uitstekende lessen die ze me hebben gegeven. En voor VLIR-UOS kom ik woorden tekort om te beschrijven hoe vrijgevig jullie zijn geweest voor mij! Dankzij jullie ben ik een prachtig netwerk van vrienden rijker, heb ik nu heel wat professionele adviseurs en toegang tot de ultra-moderniteit van de westerse wereld. **DIT ALLES IS ZEER WAARDEVOL GEWEEST VOOR MIJN CARRIÈRE. MIJN LEVEN ZAL NOOIT MEER HETZELFDE ZIJN.**"

Douglas Kelly Kitenda, Uganda, voormalig VLIR-UOS-bursaal van het internationaal trainingsprogramma STIMULATE

"HET MEEST INGRIJPENDE MOMENT WAS VOOR MIJ HET GESPREK MET EEN EINDGEBRUIKER VAN HET PROJECT, EEN BOER, op één uur rijden over een onverharde weg in de heuvels van Mount Kenya. De boer deed experimenten met een bonensoort om de zaden te verspreiden onder een vrouwengroep. Dan zie ik waarvoor we dit allemaal doen."

Luc Janssens de Bisthoven, programmabeheerder VLIR-UOS

"Het collegiale contact tussen professoren en studenten creëerde een ontzettend stimulerende leeromgeving. Het **DRAAGT OOK STERK BIJ TOT DE ONTSLUITING VAN HET POTENTIEEL DAT ANDERS ONONTGONNEN ZOU ZIJN GEBLEVEN.** Eén van de sterkste punten van de opleiding ligt in de samenwerking voor ontwikkeling, door Noord-Zuid partnerschappen te bevorderen, waardoor de kloof tussen deze twee regio's verkleint."

Jared Bosire, voormalig VLIR-UOS-bursaal van de opleiding Oceans and Lakes

"HET IS ESSENTIEEL OM OOK VLAAMSE ONDERZOEKERS TE STEUNEN VOOR ONDERZOEK IN ONTWIKKELINGS-SAMENWERKING: zij vormen de essentiële link tussen de Vlaamse universiteiten en de instituten in het Zuiden, zij volgen projecten op in het Zuiden, zij promoten de Vlaamse programma's voor buitenlandse studenten en helpen deze studenten om een aanvraag in te dienen. Ten slotte zijn zij ook degenen die buitenlandse studenten in België opvangen en begeleiden. Zonder hen zou de ontwikkelingssamenwerking veel van haar veerkracht verliezen!"

Lara Ramaekers, VLADOC-bursale K.U.Leuven

VOORWOORD

Beste lezer

Welkom in het jaarverslag 2010 van VLIR-UOS. Laat ons u even meevoeren naar de bijzondere wereld waar universiteiten en hogescholen, professoren, docenten en studenten uit Vlaanderen, Afrika, Azië en Latijns-Amerika de handen in elkaar slaan om 'sharing minds, changing lives' waar te maken.

Het jaarverslag 2010 geeft een beeld van wat er zich in 2010 in het VLIR-UOS-netwerk heeft afgespeeld. We brengen een verhaal dat zich niet beperkt tot het kantoor in Brussel. 'Changing lives' kunnen we immers maar waar maken door dag in dag uit samen te werken. Ons verhaal is dat van een wereldwijd netwerk van honderden gemotiveerde professoren, docenten, studenten en medewerkers. Wat ze met elkaar gemeen hebben is dat ze geloven in een betere samenleving en dat universiteiten en hogescholen daaraan kunnen bijdragen.

We tonen u beelden, laten betrokkenen getuigen, geven cijfers en citeren uit interviews en verslagen. Zowel de grote politieke evoluties komen aan bod, als de kleine dagdromen op het veld. Onze uitvalsbasis is Vlaanderen, maar we trekken ook de wereld in om vast te stellen wat onze samenwerkingsprojecten teweeg brengen. Als bijlage krijgt u meer info over de personen achter VLIR-UOS, het netwerk, de begroting en de geselecteerde projecten in 2010. We bieden het jaarverslag zowel in het Nederlands als het Engels aan.

Waarom een jaarverslag? Ten eerste zijn we verantwoordelijkheid verschuldigd aan de samenleving. Het is immers dankzij de Belgische belastingbetaler dat we onze

projecten kunnen financieren. We willen tonen dat we zinvolle dingen doen en dat de 'sharing minds, changing lives' ook effectief werkt. Daarnaast willen we u inspireren door verhalen te brengen van personen die met veel passie en doorzettingsvermogen grote resultaten boeken.

Het jaarverslag 2010 is een startpunt. Het is de eerste keer dat we ons verhaal in deze vorm naar buiten brengen. In het verleden bestonden de jaarverslagen van VLIR-UOS uit administratieve overzichten. De komende jaren willen we verder bouwen aan een jaarverslag dat informatief is en prikkelt, maar dat ook verantwoording aflegt over de resultaten en impact van onze programma's.

Het spreekwoord zegt: kiezen is verliezen. Met dit jaarverslag pretenderen we niet om een volledig overzicht te geven van 2010. We hebben het jaarverslag opgebouwd aan de hand van elementen uit de verhalen en beelden die ons hebben bereikt. Daarom een warme oproep aan u: **bent u zelf betrokken bij een VLIR-UOS-project en hebt u een goed verhaal? Laat het ons weten.**

Wij wensen u veel leesplezier en hopelijk krijgt u na het lezen van het jaarverslag zelf zin om de handen uit de mouwen te steken.

Kristien Verbrugghen
Directeur VLIR-UOS

Prof. Patrick Sorgeloos
Voorzitter VLIR-UOS

"De driver van het IUS-programma met Mekelle University in Ethiopië, Berhe Hadush, heeft zijn dochter de naam VLIR meegegeven. Ik denk dat we dit mogen interpreteren als een teken van enthousiasme voor alles wat met VLIR te maken heeft in Tigray!"

Prof. Seppe Deckers, K.U. Leuven

INHOUD

- 3** VOORWOORD
- 7** VIS UIT HET ETHIOPISCHE TEKEZEBEKKEN OP DE BORDEN VAN DE CONSUMENTEN IN MEKELLE: EEN GEZAMENLIJKE UITDAGING VOOR ONDERZOEKERS EN JONGE VISSERS
- 8** STUDENTE HANNA VERTROUWT DE DROMEN VAN ZUID-AFRIKAANSE KINDEREN TOE AAN MINISTER SMET
- 10** HET GAAT NIET OVER BIJEN, HET GAAT OVER ONTWIKKELING!
- 12** 'TODAY WE ARE COLLEAGUES, WE ARE EQUALS'
- 16** DAGELIJKSE STRESSFACTOREN HEBBEN MINSTENS ZOVEEL IMPACT OP HET PSYCHOSOCIAAL WELZIJN VAN OORLOGSGETROFFEN ADOLESCENTEN ALS OORLOGSGEWELD
- 18** ONDERZOEK NAAR BIOBRANDSTOF UIT JATROPHA VALT IN DE PRIJZEN: JATROPHA IS GEEN WONDERPLANT
- 20** 28 CONGOLESE EN BURUNDESE RECTOREN EN PROFESSOREN IN BELGIË OP ZOEK NAAR VLAAMSE PARTNERS
- 22** MEER MET MINDER LANDEN
- 24** KUNNEN HOGESCHOLEN AAN UNIVERSITAIRE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING DOEN?
- 26** CASES
- 30** CIJFERS
- 32** OVER VLIR-UOS
- 36** COLOFON

VIS UIT HET ETHIOPISCHE TEKEZEBEKKEN OP DE BORDEN VAN DE CONSUMENTEN IN MEKELLE: EEN GEZAMENLIJKE UITDAGING VOOR ONDERZOEKERS EN JONGE VISSERS

Het Tekezebekken is ontstaan als gevolg van de bouw van de grootste stuwdam in Afrika. Het gebruik van water voor consumptie stroomopwaarts is illegaal, maar vissen is toegestaan. De droge en afgelegen regio biedt niet veel werkgelegenheid. Jongeren uit een dorp aan de oever van het bekken hebben een coöperatieve opgericht om te vissen. Omdat er geen vistraditie bestaat heeft de coöperatieve de hulp ingeroepen van Mekelle University.

De link tussen wetenschap en ontwikkeling is een belangrijk aspect van het programma voor Institutionele Universitaire Samenwerking (IUS) met Mekelle University. Verschillende PhD's zijn betrokken bij het Tekeze-project. Ze voeren onderzoek uit naar de waterkwaliteit, de introductie van visserij, de marketing van nieuwe producten en duurzame rurale energie en machines.

Met financiering van het IUS-programma heeft de coöperatieve een grote vissersboot kunnen kopen en een koelruimte op zonne-energie. Het zijn in de eerste plaats de jongeren zelf die gebruik maken van het materiaal, maar het staat ook ter beschikking van de onderzoekers. De coöperatieve bouwde een koelruimte voor de vis en legde een weg aan naar het dorp. De onderzoekers zullen de jongeren opleiden in visserij en visverwerking. Toekomstige opportuniteiten liggen in de kweek van krokodillen en kippen. De niet-verkochte vis kan immers dienst doen als voedsel voor de dieren.

De vermarkting van de vis blijft een uitdaging. De jongeren van de coöperatieve hebben contacten gelegd met verschillende hotels in Mekelle. Vis is een relatief nieuw product voor de meeste consumenten in het Noorden van Ethiopië. Het is dan ook de vraag in welke mate de hotels en handelaars bereid zijn te investeren in vis uit het Tekezebekken. De Ethiopische overheid heeft alvast beloofd om de toegangsweg te verbeteren die de dorpen van het Tekezebekken verbinden met de grotere steden.

STUDENTE HANNA VERTROUWT DE DROMEN VAN ZUID-AFRIKAANSE KINDEREN TOE AAN MINISTER SMET

Met een delegatie van studenten en docenten van verschillende universiteiten en hogescholen trokken we op 14 juli 2010 naar Vlaams minister van Onderwijs Pascal Smet. De studenten getuigden er over de impact van hun stage- of onderzoeksverblijf in het Zuiden. Studente Hanne overhandigde de minister een spaarpot vol dromen, gemaakt door de kinderen van een Zuid-Afrikaanse sloppenwijk, met de vraag om er de dromen van vele anderen mee te helpen realiseren.

Steeds meer studenten van Vlaamse hogescholen en universiteiten vragen een VLIR-UOS-beurs aan om een maand of langer de Vlaamse bodem te verlaten en een stage of thesonderzoek uit te voeren in Afrika, Azië of Latijns-Amerika. Ter plaatse werken ze nieuwe onderwijsmethodieken uit, behandelen ze gewassen tegen plagen, verplegen ze gewonden in een hospitaal, maken ze voorstellingsfilms voor een lokale NGO... Zo'n verblijf biedt zowel voor de student, de onderwijsinstelling, als de ontvangende organisatie een grote meerwaarde.

Samenwerken met de Vlaamse overheid biedt volgens VLIR-UOS opportuniteiten om meer studenten de kans te geven een studie-ervaring in het Zuiden op te doen. Op 14 juli 2010 trokken we met een delegatie van studenten en docenten van verschillende universiteiten en hogescholen naar Vlaams minister van Onderwijs Pascal Smet. De studenten getuigden met eigen foto's over de impact van hun verblijf in het Zuiden.

Van de kerktoren naar een bredere horizon

In het gesprek tussen de studenten, docenten en de minister komt het belang naar voren van een verblijf in het Zuiden als unieke leerschool. Het vormt de studenten tot wereldburgers. Ze leren functioneren in moeilijke omstandigheden, relativeren, flexibel zijn en omgaan met andere manieren van denken. Een professional van vandaag moet immers niet alleen een vakexpert zijn, maar ook beschikken over een **brede waaier aan interdisciplinaire competenties**. Volgens Johan Cleuren (XIOS hogeschool Limburg) ruilen de studenten tijdens hun verblijf in het Zuiden hun kerktorenmentaliteit in voor een open blik op de wereld.

Voor de Vlaamse studenten vormt de directe samenwerking met andere studenten en personeel in het Zuiden een uitermate boeiende ervaring die veel verder gaat dan de opleiding. Ze sluiten vriendschappen en voelen zich persoonlijk verrijkt. Karen Vancampenhout (K.H.Kempen) wijst op het feit dat Vlaamse studenten vaak het pad effenen voor verdere wetenschappelijke samenwerking met het Zuiden. Op die manier geven de reisbeurzen **een concreet gezicht aan internationalisering en ontwikkelingssamenwerking**. Volgens Marc Craps (HUBrussel) dragen ze met relatief beperkte middelen op een veelzijdige manier bij tot internationalisering van het Vlaams hoger onderwijs.

STUDENTEN GETUIGEN

DEZE SPAARPOT STAAT SYMBOOL VOOR HOE JE MET WEINIG MIDDELEN IETS ZEER MOOI EN WAARDEVOL KUNT REALISEREN

"Ik heb onderzoek uitgevoerd in een Zuid-Afrikaans gemeenschapscentrum. Na afloop bedankte de projectcoördinator me en overhandigde me een zelfgemaakte spaarpot uit afval. Hij vertelde dat deze spaarpot symbool staat voor hoe je met weinig middelen iets zeer mooi en waardevol kan realiseren. Vooral ik de spaarpot mee naar huis mocht nemen, werd aan alle kinderen gevraagd om er hun grootste dromen in te steken. Ik overhandig de spaarpot graag aan de minister. Hij mag er zijn eigen dromen in steken. Hopelijk kan hij er ook de dromen van vele anderen mee realiseren." **Hanna Martens, Cultuurmanagement, Universiteit Antwerpen**

MIJN VOORNAAMSTE ERVARING IS TE LEREN IMPROVISEREN

"Ik heb in Malawi muziekles gegeven aan alle leeftijdsgroepen, van kleuters tot volwassenen. Mijn voornaamste ervaring is te leren improviseren. Zo wilden we de kleuters een liedje aanleren over dieren. Bleek dat ze de dierengeluiden niet kennen. Uiteindelijk hebben we met veel gebaren en tekeningen de kleuters zo ver gekregen dat ze de dieren nabootsten. Op de foto zie je ze een olifant uitbeelden." **Yanou Vanermen, Muziekpedagogie, Hogeschool voor Wetenschap & Kunst**

HET WERK DAT ZE DAAR DOEN WAS ECHT WEL DE MOEITE WAARD

"India kent een hoog aantal zelfmoordpogingen bij vrouwen omdat ze niet mogen hertrouwen. Dan steken ze zichzelf in brand. Je krijgt in België lessen over brandwonden, maar op zo iets ben je nooit voorbereid. Je ziet kinderen met ontbrekende ledematen. Maar er zijn ook blije gezichten. Het kind op de foto had een zware bacteriële infectie gehad. Op twee weken was dat opgelost. Het werk dat ze daar doen was echt wel de moeite waard." **Koen Kaïret, Geneeskunde, Universiteit Hasselt**

HET IS ONTZETTEND VERRIJKEND ALS DIERENARTS OM JE BEROEP OPEN TE KUNNEN TREKKEN NAAR EEN BREDER VELD

"In Ethiopië hebben we met de lokale boeren gesproken over hun problemen. Het is ontzettend verrijkend als dierenarts om je beroep open te kunnen trekken naar een breder veld. Het is ook leerrijk om de labo's te zien, welke toestellen ze hebben en hoe ze vakken doceren. Ondanks de beperkingen slagen ze erin aan onderzoek te doen." **Anne Becker, Diergeneeskunde, Universiteit Gent**

HET GAAT NIET OVER BIJEN, HET GAAT OVER ONTWIKKELING!

De Indonesische Edith Mella was VLIR-UOS-bursaal van de opleiding Beekeeping for Poverty Alleviation aan de UGent in 2010. De organisatoren van de opleiding ontvingen in februari 2011 de volgende e-mail van Edith:

"Ik heb goed nieuws. Na de opleiding heb ik besloten om de bijenteelt uit te roepen tot kernactiviteit van mijn NGO. De NGO beoogt de lokale overheid bij te staan in de armoedebestrijding in mijn provincie. (...) Vorig jaar contacteerde de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) mij om meer te weten over het plan om bijenteelt te introduceren in mijn provincie en over de opportuniteiten voor werkgelegenheid voor de jongere schoolverlaters in mijn provincie. IAO vroeg me om een voorstel uit te werken en God zij dank, mijn voorstel is gisteren goedgekeurd. Dit betekent dat ik ongeveer 30 kasten voor de honingbij in Jakarta zal kopen voor de doelgroep in de afgelegen dorpen. (...) Veel dank aan jullie allen, want dankzij de kennis en vaardigheden die ik van jullie heb geleerd, hebben organisaties zoals de IAO interesse gekregen om samen te werken met mijn NGO."

Het verhaal van Edith leek ons een goede aanleiding om met haar contact op te nemen. We vroegen haar naar haar ervaring tijdens de opleiding en hoe het ondertussen staat met de bijenteelt in haar NGO. Hieronder leest u haar antwoord:

"Mijn naam is Yedyah Tridarty Mella. Je mag me Edith noemen. Ik kom uit East Nusa Tenggara, Indonesië. Ik ben de oprichter en directeur van de Tri Mutiara Foundation (in het Indonesisch: Yayasan Tri Mutiara), een lokale NGO die gevestigd is in Kupang, East Nusa Tenggara.

Ik herinner me nog steeds die eerste keer wanneer ik de VLIR-UOS-beurs voor Beekeeping for Poverty Alleviation via Google vond. Mijn hart begon meteen sneller te kloppen. Ik kon enkel maar bidden: 'God, ik wil mijn aanvraag indienen en ik hoop dat de beurs voor mij is, want ik heb de kennis en vaardigheden over bijenteelt nodig om mijn provincie te helpen'.

Het was een ongelooflijke ervaring. Van april tot juli 2010 studeerden we met 17 studenten uit 12 landen samen over bijenteelt. Ik herinner me nog steeds het moment dat ik een poster maakte over

het project dat ik zou uitvoeren bij mijn terugkeer in Indonesië. Ik beeldde me een training in over bijenteelt voor vrouwen en meisjes in mijn provincie ter verbetering van hun inkomen.

We hebben ondertussen de trainings over bijenteelt met mijn NGO afgerond. De resultaten zijn aanzienlijk. De evaluatie toont aan dat de kennis van de deelnemers over bijenteelt sterk is toegenomen, van 16% vóór de cursus naar 94% nadien.

Mijn NGO geeft niet enkel lessen over bijenteelt, maar ook over mensenrechten, gender, kinderrechten, teamwork, motivatie, stress management, bescherming van de bossen en de natuur, publieke gezondheid en life skills. Verschillende vertegenwoordigers van de lokale overheid en enkele gemeenschapsleiders hebben al interesse getoond in de opleidingsmodule van mijn NGO. De module

is het resultaat van de opleiding in Gent. We leerden er immers niet alleen over bijenteelt, maar ook over management, AIDS enz. Het heeft een sterkere leider van me gemaakt.

Ik ben VLIR-UOS dankbaar voor de beurs die een enorme impact heeft gehad in mijn leven en in de projecten die ik via mijn NGO ontwikkel."

Meer informatie over de opleiding Beekeeping for Poverty Alleviation: www.zoofysiologie.ugent.be

Edith Mella toont de resultaten van haar werk in een lokale gemeenschap

‘TODAY WE ARE COLLEAGUES, WE ARE EQUALS’

EEN TERUGBLIK OP DE TIEN JAAR SAMENWERKING TUSSEN DE ECUADORAANSE UNIVERSITEIT ESPOL EN DE VLAAMSE UNIVERSITEITEN BINNEN HET PROGRAMMA VOOR INSTITUTIONELE UNIVERSITAIRE SAMENWERKING

EQUITALES

De universiteit ESPOL is gelegen in Guayaquil, Ecuador. Naar aanleiding van het einde van het VLIR-ESPOL-programma is een publicatie verschenen van de hand van William V. Loyola: 'Lessons learned in the VLIR-ESPOL international cooperation programme'. We hebben enkele getuigenissen uit de publicatie geselecteerd, van de professoren Magda Vincx, Vlaamse coördinator (MV); Jorge Calderón, voormalige lokale coördinator en lokale projectleider 'Strengthening of Research' (JC); Enrique Peláez, lokale projectleider 'Education and Innovation' (EP); Esther Peralta, lokale projectleider 'Biotechnology' (EsP); Serge Hoste, Vlaamse projectleider 'Strengthening of Research' (SH).

De start van het programma

Ik denk dat er binnen ESPOL erg weinig mensen waren die, wanneer we praatten over onderzoek, bewust waren van die dingen die noodzakelijk zijn voor een onderzoekscultuur. En dit is volgens mij de houding die we hebben proberen te ontwikkelen binnen het programma. (MV)

Samenwerking

Binnen internationale samenwerking is er geen gebrek aan human resources omdat experts of buitenlanders steeds kunnen komen en deelnemen. Er is evenmin een gebrek aan financiële middelen. Het belangrijkste is het vertrouwen dat je kunt winnen als lokale partner. (JC)

Wanneer je samen reist en momenten deelt met je team, dan ontwikkel je een niveau van vertrouwen dat je via meetings normaal gezien niet bereikt. (EP)

We werden gezien als mensen uit het Zuiden, in die zin dat wij hén zouden bijstaan om dingen te ontwikkelen. Vandaag zijn we collega's, we zijn gelijken; we werken samen om projectvoorstellen te schrijven, niet meer voor VLIR-UOS, maar voor de Europese Unie. (EP)

De uitvoering van het programma

Onderzoek moet creatief zijn, origineel, nieuwe dingen lanceren, dingen die je vijf jaar geleden nog niet wist, maar die je misschien vandaag wel weet. Dat is een gevoelig punt. Management planning, strikte formaten, dat is allemaal prima, maar het onderzoek zelf zou flexibeler moeten zijn. (MV)

We zijn niet goed in publiciteit maken. Als je aan de studenten vraagt wat er in het project gebeurt, dan antwoorden ze dat ze dat niet weten, tenzij ze er op één of andere manier bij betrokken zijn. Ik praat niet enkel over ESPOL, ik heb het ook over het nationale en regionale niveau. We zouden betere publiciteit moeten maken. (EP)

espol ciencia

PROGRAMA VLIR-ESPOL:
10 AÑOS CONSTRUYENDO EL FUTURO

ENERO 2010

WORLD

Resultaten

De twee belangrijkste dingen zijn volgens mij enerzijds het Kennispark dat verschillende onderzoekscentra verenigt, en anderzijds de institutionele strategie om ESPOL om te vormen tot een onderzoeksuniversiteit.(EP)

Als je kijkt naar de trend van het aantal publicaties, goedgekeurde projectvoorstellen, de economische middelen die zijn gegenereerd door de goedgekeurde projecten, dan begin je in te zien dat je kunt spreken van een ESPOL vóór VLIR-UOS en een ESPOL na VLIR-UOS.(EP)

We hebben heel wat ervaring opgedaan door als een team te werken. De mensen zijn beter voorbereid om aan onderzoek te doen, om nieuwe projecten aan te gaan, om financiering te zoeken. We stellen vast dat de projecten in de loop der jaren steeds beter worden. (EsP)

Het is belangrijk voor onderzoekers om te kunnen publiceren in internationaal erkende tijdschriften en ik ben er zeker van dat dit zeer belangrijk is geweest. Maar, misschien nog belangrijker is het feit dat andere personen binnen ESPOL erover gehoord hebben, het gevoeld hebben. De rector voelde dat er iets aan het gebeuren was. De studenten zullen misschien hebben gevoeld dat er iets aan het gebeuren was en een verschil gezien hebben. (SH)

“WE KUNNEN SPREKEN
VAN EEN ESPOL VÓÓR EN
EEN ESPOL NA VLIR-UOS”

Over ESPOL en het programma voor Institutionele Universitaire Samenwerking

De Escuela Superior Politecnica del Litoral (ESPOL) is een openbare universiteit uit Ecuador. De samenwerking met Belgische universiteiten startte in het begin van de jaren 1990 op het gebied van aquacultuur. Die ervaring motiveerde ESPOL om deel te nemen aan het programma voor Institutionele Universitaire Samenwerking (IUS) van VLIR-UOS. In 1999 ging het VLIR-ESPOL-samenwerkingsprogramma van start.

De belangrijkste doelstelling van het VLIR-ESPOL-programma was de ontwikkeling van duurzaam onderzoek vanuit twee drijfveren: enerzijds om problemen op te lossen in prioritaire regio's in Ecuador en anderzijds om de resultaten over te dragen naar de productieve sector. Het programma omvatte ondermeer onderzoek naar onderwijsinnovatie door middel van technologie, productie van bananen, landbouw en aquacultuur, de ontwikkeling van ondernemers, software engineering, telecommunicatie-en robotica en agro-biotechnologie.

Begin 2010 organiseerde ESPOL een slotevenement dat de afronding van 10 jaar wetenschappelijke samenwerking voor ontwikkeling symboliseerde. De samenwerking met ESPOL blijft actief via het IUS-transversale programma. ESPOL heeft twee goedgekeurde Research Initiative Projects die in april 2010 van start zijn gegaan. De universiteit neemt ook actief deel aan Noord-Zuid-Zuid-projecten en ICT-activiteiten.

DAGELIJKSE STRESSFACTOREN HEBBEN MINSTENS ZOVEEL IMPACT OP HET PSYCHOSOCIAAL WELZIJN VAN OORLOGSGETROFFEN ADOLESCENTEN ALS OORLOGSGEWELD

INTERVIEW MET VLADOC-BURSALE CINDY MELS OVER HAAR ONDERZOEK IN OOST-CONGO

Cindy Mels behaalde in 2010 de graad van doctor voor haar onderzoek 'Psychosocial wellbeing in war-affected Eastern Congolese adolescents' onder het promotorschap van prof. Eric Broekaert (UGent). Cindy Mels ontving voor haar onderzoek een VLADOC-beurs van VLIR-UOS.

Waarover ging je onderzoek en wat is voor jou het belangrijkste resultaat?

Mijn doctoraat ging over het psychosociaal welzijn van de oorlogsgetroffen Oost-Congolese adolescenten. We weten dat oorlog een negatieve impact heeft op het psychosociaal welzijn. Het kan leiden tot posttraumatische stress- en angststoornissen, depressie...

Normaal gezien worden traumatische ervaringen als grootste verklarende factor gezien. Het gaat om de typische oorlogsgewelddaden: schietpartijen, mensen gedood zien worden, ontvoerd worden, verkracht worden... Uit mijn onderzoek blijkt echter dat vooral armoedegerelateerde stressoren of eerder de cumulatie van die kleinere stressoren minstens even sterk samenhangen met psychosociaal welzijn. Ik noem dat dagelijkse stressoren, het feit dat mensen dagdagelijks geconfronteerd worden met moeilijkheden die te maken hebben met armoede, met discriminatie of met problemen binnen de familie. Dat is een heel belangrijke bevinding, want het

is een factor die tot nu toe nog zeer weinig onderzocht is, omdat de focus op trauma altijd zo groot is geweest. En het feit dat die dagelijkse stress toch zo bepalend is, is heel belangrijk voor behandeling of interventie, omdat we aan die dagelijkse situatie nog iets kunnen veranderen.

Hoe ben je tewerk gegaan?

Ik heb eerst interviews met lokale NGO-mensen in Congo gehouden over wat psychosociaal welzijn van adolescenten is, welke problemen

of symptomen er zich profileren in adolescenten na al die oorlogs- en vluchtervaringen en wat volgens hen de grootste problemen zijn waar oplossingen

voor gezocht moeten worden. Als je onderzoek gaat doen met de bedoeling om op basis daarvan tot aanbevelingen te komen is het essentieel dat je inspeelt op wat mensen zelf observeren als belangrijk.

Vervolgens hebben we een specifieke vragenlijst ontworpen. Met die vragenlijsten ben ik naar dertien scholen gegaan en heb ik in totaal 1046 adolescenten geïnterviewd, tussen 13 en 21 jaar. Dat is alleen maar mogelijk geweest omdat ik in de

---

"ESSENTIEEL VOOR CONGO IS HET FEIT DAT MENSEN AAN DE BASIS CREATIEF ZIJN, ZEER GEMOTIVEERD EN ECHT VOL GOEDE BEDOELINGEN ZITTEN. DAAR HEERST ENORM VEEL POTENTIEEL."

---

periode van de interviews zeven maanden in Congo ben geweest.

Dan hebben we ook nog een bijkomende studie gedaan naar copingsstrategieën. Copingsstrategieën zijn oplossingsstrategieën die een persoon kan toepassen om met stresserende gebeurtenissen om te gaan. We kunnen een onderscheid maken tussen oplossingsgerichte en ontwijkende strategieën. Bij oplossingsgerichte strategieën gaan jongeren actief proberen die stress weg te nemen of om iets te doen met de gevoelens van angst of onmacht. Bij de ontwijkende strategieën doet men eigenlijk alsof er geen probleem is, of men richt de gedachten op iets anders.

Tot welke bevindingen ben je gekomen?

In de theorie wordt verondersteld dat de strategieën die de problemen ontwijken leiden tot meer stress en meer psychosociale problemen. Uit mijn onderzoek blijkt nu dat dit niet opgaat in een arm en door oorlog getroffen land zoals Congo. Daar blijkt net dat er minder stress is wanneer men de problemen probeert te negeren

of de gedachten op iets anders richt. Dit is belangrijk, al is het maar om aan te tonen dat de heersende theorieën uit het Westen

---

“DE HEERSENDE THEORIEËN UIT HET WESTEN ZIJN TOCH WEL BEPERKT.”

---

toch wel beperkt zijn.

Ik vond het ook belangrijk om te kijken wat lokale medewerkers of NGO's daar nu mee kunnen doen. Ik heb een aanvraag ingediend voor een microproject. De aanvraag is goedgekeurd. Met dat geld hebben we een driedaagse studiedag/conferentie georganiseerd in samenwerking met de Universiteit van Kisangani. Het gaf me de kans om mijn onderzoeksbevindingen mee te delen aan de lokale NGO-medewerkers. We hebben kleine discussiegroepen georganiseerd en bleek dat de medewerkers zich allemaal konden vinden in de conclusies van het onderzoek.

Komt er nog een vervolg op jouw onderzoek?

We hebben op basis van de eerste bevindingen van mijn doctoraat bij Vredesopbouw nog een projectaanvraag ingediend om in Bunia een centrum op te richten dat op drie sporen werkt. Enerzijds gaat het om een informatiecentrum voor de lokale NGO-medewerkers. Ten tweede zou er

sensibilisering moeten zijn naar de gemeenschap. En een derde aspect is een meer therapeutisch centrum met de bedoeling om een geestelijke gezondheidszorg te ontwikkelen, want die is onbestaande. We hebben nu een vervolgproject van drie jaar waar ook een nieuw doctoraat aan gekoppeld is.

Ik kan me inbeelden dat jouw onderzoek atypisch is voor de vakgroep waartoe je behoort. Klopt dat?

Ik kom uit het departement orthopedagogiek. De orthopedagogiek is een discipline die sterk openstaat voor andere disciplines en in de kern eigenlijk gelooft dat je maar een min of meer accuraat beeld van de werkelijkheid kunt hebben als je zoveel mogelijk visies probeert te integreren, als je zo veel mogelijk luistert naar de mensen zelf. Maar wij zijn een buitenbeentje in de faculteit Psychologie. De faculteit volgt een zeer positivistisch model. In die zin moeten we heel creatief zijn om de lat te halen. De nadruk ligt vooral op kwantitatief onderzoek. Ik heb dat opgelost door mijn kwantitatief onderzoek in te bedden in een kwalitatieve voor- en nastudie. Doordat ik ook internationaal vrij hoogstaande journals heb kunnen overtuigen om mijn werk te publiceren is de faculteit tevreden. Je moet creatief zijn... (pauzeert even) en hard werken (lacht).

Je hebt lang in Congo gezeten, je hebt ook heel nauw samengewerkt met jongeren met trauma's, die dagelijks in zeer moeilijke omstandigheden moeten leven. Zij vormen mee de toekomst van Congo. Hoe zie je zelf de toekomst voor Congo?

Essentieel is het feit dat de mensen aan de basis creatief zijn, zeer gemotiveerd en echt vol goede bedoelingen zitten. Er heerst enorm veel potentieel. Het probleem is dat dat potentieel niet tot volle ontwikkeling kan komen door de vele structurele problemen die er zijn. Daarmee dat ik het zo belangrijk vind om te investeren in de basis en in die lokale mensen, om die lokale dynamiek te benutten.

“JE MOET CREATIEF ZIJN... (PAUZEERT EVEN) EN HARD WERKEN (LACHT).”

ONDERZOEK NAAR BIOBRANDSTOF UIT JATROPHA VALT IN DE PRIJZEN: JATROPHA IS GEEN WONDERPLANT

Onderzoeker Wouter Achten ontving op 16 november 2010 de FWO Wetenschappelijke Prijs McKinsey & Company voor zijn onderzoek naar een levenscyclusgeoriënteerde duurzaamheidsevaluatie van tropische biobrandstoffen. Hij voerde onderzoek uit in onder meer India en ontving daarvoor een Vlaamse Doctoraatsbeurs (VLADOC) van VLIR-UOS. Momenteel is Wouter Achten postdoctoraal onderzoeker aan de Afdeling Bos, Natuur en Landschap van de K.U.Leuven.

HET ONDERZOEK IN 5 VRAGEN

Wat wilde u tijdens het onderzoek te weten komen?

Ik wilde evalueren of biodiesel van het tropische *Jatropha curcas* een duurzaam alternatief is voor fossiele diesel en of deze biodiesel een betere duurzaamheidsprestatie bereikt dan andere biobrandstoffen.

Waarom vond u dat belangrijk om te onderzoeken?

Omdat er heel wat investeringen en landconversies op til waren zonder voldoende kennis over de plant op zich, laat staan de duurzaamheidsaspecten van zulk systeem.

Deze investeringen en landconversies waren voornamelijk gepland in het Zuiden. Door het ge-

brek aan kennis werden er mijns inziens grote risico's genomen en dit voornamelijk in het Zuiden.

Wat is voor u de belangrijkste ontdekking van het onderzoek en waarom?

Ondanks de status die *Jatropha* heeft en de aandacht en investeringen die er naartoe gaan, is het geen wonderplant. Duurzaamheid zal enkel in een kleine set van situaties bereikt worden, daar waar de nodige condities aanwezig zijn. Daarom lijkt *Jatropha* ons een optie voor kleinschalige productie in rurale omstandigheden voor lokaal gebruik.

Welke link is er in uw onderzoek naar ontwikkelingslanden?

De *Jatrophahype* is vooral gericht op de toepassing in droge, warme landen. *Jatropha* is afkomstig uit Centraal-Amerika, maar werd en wordt voornamelijk gepromoot in India en op het Afrikaanse continent.

Waarom is uw onderzoek relevant voor ontwikkeling in het Zuiden?

Omdat het aantoont welke omstandigheden noodzakelijk zijn om het systeem van biodiesel uit *Jatropha* te laten werken; omdat het de vinger legt op een aantal kennismogelijkheden; omdat het aangeeft waar we het proces mogelijk kunnen verbeteren en omdat het tenslotte aangeeft welke opportuniteiten er bestaan voor kleinschalige productie in rurale omstandigheden voor lokaal gebruik.

Lees meer over het onderzoek op <http://tinyurl.com/JatrophaArchives>

TOPEXPERTISE DANKZIJ VLADOC

Professor Bart Muys (K.U.Leuven) is promotor geweest van een aantal PhD-studenten die een VLADOC-beurs van VLIR-UOS hebben ontvangen. Hij getuigt:

“VLADOC-beurzen koppelen aan bestaande VLIR-UOS-projecten in het Zuiden biedt voordelen op het vlak van coherentie en versterking van de projecten. In mijn eigen groep zijn de doctoraten van Raf Aerts en Bert Reubens daar mooie voorbeelden van. Die zorgden voor capaciteitsversterking van de VLIR-UOS-projecten in het Zuiden en leidden zelfs tot ontstaan van **spin-offs**, zoals Ma'ar en Trees for farmers. Spin-offs kunnen zorgen voor continuïteit na afloop van de VLIR-UOS-financiering.

Wat de koppeling van een VLADOC-beurs aan een VLIR-UOS-project in het Zuiden niet toelaat is het **verkennen van innovatieve ideeën** of de **versterking van internationale netwerking**. Laat mij het voorbeeld nemen van Wouter Achten. Zijn onderzoek ging over het gewas Jatropha, het gebruik ervan voor de aanmaak van biodiesel en de relatie tot duurzaamheid en voedselzekerheid. Door te kiezen voor een zeer vernieuwend thema, in samenwerking met het internationaal onderzoekscentrum ICRAF, konden wij als onderzoeksgroep op korte termijn topexpertise opbouwen. **Het VLADOC-onderzoek creëerde een multiplicatoreffect op alle vlakken:**

- 10 publicaties in internationale tijdschriften over Jatropha;
- internationale erkenning als Jatropha-experten;
- 3 bijkomende doctoraten die voortgaan op het thema, waaronder het doctoraat van Aklilu Negussie, een onderzoeker uit Mekelle die begon als techniker in ons Eigen Initiatief-project in 2000, die onder begeleiding van VLADOC-bursaal Raf Aerts een Masterdiploma behaalde, en nu in Zambia een doctoraat van de K.U.Leuven uitvoert met logistieke ondersteuning van het Belgische bedrijf **D1 Oils Plant Science**;
- 2 bijkomende projecten: een EU FP6 ERA ARD-project over duurzaamheid van Jatropha in Mexico en India en een Belgisch ERA ARD-project (DGD/Africamuseum) over duurzaamheid van Jatropha in Mali.”

VLADOC-bursaal Bert Reubens aan het werk in Ethiopië

28 CONGOLESE EN BURUNDESE RECTOREN EN PROFESSOREN IN BELGIË OP ZOEK NAAR VLAAMSE PARTNERS

Van 22 tot en met 30 maart 2010 bezoeken delegaties van drie Congolesse universiteiten en één Burundese de campussen van de Vlaamse universiteiten en hogescholen. Met hun bezoek willen ze Vlaamse partners vinden voor langetermijnsamenwerking met ondersteuning van VLIR-UOS.

VLIR-UOS gelooft in de belangrijke rol die universiteiten spelen in de ontwikkeling van Congo en Burundi. Met het programma voor Institutionele Universitaire Samenwerking wil VLIR-UOS de universiteiten versterken door duurzame samenwerking op te zetten tussen Vlaamse universiteiten en hogescholen en Congolesse en Burundese universiteiten.

Tijdens hun verblijf in België brengen de Congolesse en Burundese delegaties een bezoek aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen om contacten te leggen met Vlaamse collega's en de basis te leggen voor verdere samenwerking. De programmavoorstellen die elk van de vier universiteiten heeft uitgewerkt vormen het uitgangspunt. In die voorstellen staan de noden van de universiteiten en de regionale en nationale ontwikkelingsprioriteiten centraal.

Elk van de universiteiten heeft een thema gekozen, in samenwerking met de Vlaamse partners. Ze zullen zich de komende jaren specialiseren in dat thema en een expertisecentrum opzetten dat ook ten dienste staat van de andere universiteiten. Het gaat om de volgende thema's:

- Université Catholique du Congo (UCC): decentralisatie en lokale ontwikkeling;
- Université Catholique de Bukavu (UCB): beheer van rijkdommen in Kivu in het kader van de postconflictheropbouw;
- Université de Kisangani (UNIKIS): duurzame landbouw en beheer van natuurlijke rijkdommen;
- Université du Burundi (UB): als enige Burundese universiteit is er gekozen voor een combinatie van thema's. Het gaat om basiswetenschappen en farmacie, gemeenschapsgesondheid, voedselzekerheid en plattelandsontwikkeling, rechtsstaat, informatiebeheer en bibliotheek.

Een interessant gegeven is dat de Congolese en Burundese universiteiten in eigen land nauwelijks contacten met elkaar onderhouden. Het bezoek aan België en de samenwerking binnen het VLIR-UOS-programma bieden hen de kans om elkaar te leren kennen en banden te smeden.

Er is ruime aandacht geweest voor het Congolese en Burundese bezoek in de media: op TV Limburg, in De Standaard, Het Nieuwsblad, op Congoforum, Updaid.nl, ...

VLIR-UOS is partner bij het Biodiversiteitscentrum in Congo

Op 26 april 2010 vertrok een internationaal team van wetenschappers voor een expeditie op de Congostroom. Bedoeling was de rijke biodiversiteit in kaart te brengen en de capaciteit van Congolese wetenschappers te versterken. Er wordt ook een Biodiversiteitscentrum opgericht in Kisangani. VLIR-UOS is partner bij de capaciteitsversterking op lange termijn, in het kader van de institutionele samenwerking met de Université de Kisangani (UNIKIS). Lees meer over het Congo Biodiversity Initiative www.congobiodiv.org

MEER MET MINDER LANDEN

In 2010 ondertekende VLIR-UOS een politiek akkoord met de toenmalige minister van Ontwikkelingssamenwerking Charles Michel. VLIR-UOS engageert zich om het aantal partnerlanden vanaf 2013 beperken tot 20. We geloven dat we met minder landen meer impact kunnen hebben, door onze samenwerking beter af te stemmen op de noden en behoeften van het partnerland en de betrokken partners, en door krachten te bundelen. Voor elk van de 20 landen werken we een landenstrategie uit, die een routekaart zal zijn voor verdere samenwerking met het land.

We hebben ondertussen 20 landen geselecteerd. Het gaat om Burundi, DR Congo, Ethiopië, Ghana, Kenia, Marokko, Mozambique, Tanzania, Oeganda, Zuid-Afrika, India, Indonesië, Sri Lanka, Vietnam, Cuba, Bolivia, Ecuador, Nicaragua, Peru en Suriname.

Hoe we tewerk zijn gegaan bij de selectie van partnerlanden? We hebben een analyse gemaakt van de bestaande samenwerkingsrelaties tussen Vlaamse universiteiten en hogescholen met landen in het Zuiden; de socio-economische indicatoren per land en specifiek het landschap van het hoger onderwijs en onderzoek. We hebben ook rekening gehouden met de 18 partnerlanden van de Belgische ontwikkelingsamenwerking en de aanwezigheid van andere Belgische ontwikkelingsorganisaties. Na een breed consultatieproces heeft de Vlaamse Interuniversitaire Raad een lijst van 20 partnerlanden goedgekeurd.

Betekent dit nu dat er vanaf 2013 alleen nog maar samenwerking mogelijk is met

één van die 20 landen? Niet helemaal. Naast de lijst van 20 landen is er een **uitgebreide landenlijst** met 34 bijkomende landen. De beurzen voor buitenlandse studenten staan open voor inwoners van de 20 partnerlanden en de 34 bijkomende landen. Voor beurzen aan Vlaamse studenten gelden dezelfde 20+34 landen als mogelijke bestemmingen. De 34 bijkomende landen zijn Benin, Burkina Faso, Kameroen, Ivoorkust, Gambia, Guinee, Madagaskar, Malawi, Mali, Nigeria, Rwanda, Senegal, Togo, Tunesië, Zambia, Zimbabwe, Bangladesh, Cambodja, Jordanië, Laos, Nepal, Palestijnse gebieden, Filippijnen, Thailand, Brazilië, Colombia, Dominicaanse Republiek, Guatemala, Guyana, Haiti, Honduras, Mexico, Paraguay en Uruguay.

Tegen eind 2011 willen we een **eerste reeks landenstrategieën** klaar hebben voor vijf landen. Het gaat om Cuba, Ecuador, Vietnam, Tanzania en Oeganda. De andere partnerlanden komen later aan bod.

De uitwerking van de landenstrategieën voor Cuba, Ecuador, Vietnam, Tanzania en Oeganda loopt samen met de mogelijke selectie van nieuwe partnerinstellingen voor Institutionele Universitaire Samenwerking (IUS).

Een **landenstrategie** uittekenen kunnen en willen we niet alleen doen. Om tot een duurzame en gedragen strategie per land te komen, willen we zoveel mogelijk rekening houden met de bestaande samenwerkingsrelaties, expertise met het betrokken land, met de prioriteiten van de instellingen in de landen zelf en de nationale ontwikkelingsagenda. We houden ook rekening met de algemene ontwikkelingscontext van het betrokken land. In de loop van 2011 organiseren we een brede bevraging bij Belgische instellingen en experten die actief zijn in het hoger onderwijs en/of de ontwikkelingssamenwerking, en bij instellingen in de partnerlanden. Tijdens landenconsultatiedagen zullen we de analyse verder verfijnen, samen met experten en alle relevante betrokkenen. Een delegatie van VLIR-UOS zal in de loop van 2011 identificatiebezoeken brengen aan Cuba, Ecuador, Vietnam, Tanzania en Oeganda. Tijdens het proces zullen we ook afstemmen met andere actoren die actief zijn in de landen zoals DGD, BTC, CUD, WVOB, NGO's, steden en gemeenten, wetenschappelijke instellingen, BIO, FWO, Belgische bedrijven, Internationaal Vlaanderen, VAIS...

Meer info over landenhervorming en -strategieën op de website van VLIR-UOS

Het Bureau UOS: vlnr Patrick Blondé, Hogere Zeevaartschool (vertegenwoordiger VLHORA); Patrick Sorgeloos, UGent (voorzitter); Roel Merckx, K.U.Leuven (ondervoorzitter); Marc Nyssen, Vrije Universiteit Brussel; Koen De Feyter, UA; Paul Janssen, UHasselt.

KUNNEN HOGESCHOLEN AAN UNIVERSITAIRE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING DOEN?

VLIR-UOS wenst de hogescholen meer te integreren in de eigen werking. Ondanks het feit dat de hogescholen al sinds 2003 toegang hebben tot een aantal VLIR-UOS-programma's zien we dat het effectief aantal goedgekeurde projectvoorstellen zeer laag is. We gaven Lessius Mechelen en KHLeuven de opdracht de mogelijkheden tot verdere integratie in kaart te brengen. De bevindingen, conclusies en voorstellen van de auteurs zijn opgenomen in de publicatie 'Integratie van de Vlaamse hogescholen in de werking van VLIR-UOS' (februari 2011).

De auteurs, Jo Bastiaens, Stijn Coenen, Dorien De Troy (Lessius Mechelen) en Klaas van Steenhuyse (KHLeuven), hebben de programma's van VLIR-UOS doorgelicht en de werking van de hogescholen geanalyseerd. Ze organiseerden interviews en focusgroepen. Er waren overleg- en terugkoppelingsmomenten, onder andere met de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA).

COM
UNIVE

Het resultaat van de studie is een publicatie met een inventaris van de activiteiten van de hogescholen in de ontwikkelingslanden, al dan niet in samenwerking met VLIR-UOS. De auteurs formuleren voorstellen aan VLIR-UOS om de hogescholen beter te betrekken.

Uit de studie blijkt dat de activiteiten van de Vlaamse hogescholen voor ontwikkelings-samenwerking erg verscheiden zijn en dat de hogescholen samenwerken met een rijk arsenaal aan partners.

De auteurs doen een aantal aanbevelingen aan VLIR-UOS. Zo stellen ze voor om de beurzen voor buitenlandse studenten niet langer automatisch te koppelen aan de door VLIR-UOS gefinancierde opleidingsprogramma's. De auteurs suggereren om alle VLIR-UOS-programma's open te stellen voor hogescholen. Ze stellen voor om de finaliteit van de programma's niet te beperken tot academisch wetenschappelijk onderzoek, maar ook onderwijs, praktijkgericht onderzoek en maatschappelijke dienstverlening de nodige aandacht te geven.

Wil VLIR-UOS de expertise van de Vlaamse hogescholen en hun equivalent in het Zuiden benutten, dan is volgens de auteurs een eenvoudiger architectuur van de programma's vereist. Daarin moet voldoende aandacht zijn voor instapmogelijkheden voor hogescholen. Essentieel zijn de verhoogde mogelijkheden voor capaciteitsopbouw en gerichte uitwisseling van personeel uit Noord en Zuid. De auteurs zijn ook van mening dat de bestaande structuren, bestuursorganen en beoordelingscommissies representatiever moeten worden door vertegenwoordiging van de hogescholen.

[Download de publicatie op www.vliruos.be](http://www.vliruos.be)

"De hele reorganisatie van het hogeronderwijslandschap biedt ook mogelijkheden. **ZEKER WAT BETREFT ONTWIKKELINGSSAMENWERKING ZIJN DE EXPERTISES IN DE UNIVERSITEITEN EN HOGESCHOLEN BIJZONDER COMPLEMENTAIR.** Neem het voorbeeld van geneeskunde: wij hebben dokters aan de universiteiten, de hogescholen hebben verpleegsters. Of het voorbeeld van de techniek: universiteiten hebben burgerlijk ingenieurs en binnenkort ook industrieel ingenieurs. In de professionele bachelors aan de hogescholen zitten heel wat opleidingen georiënteerd op technologie. Die complementariteit uitspelen in het kader van institutionele samenwerking zou wel eens een van de speerpunten kunnen zijn van ontwikkelingssamenwerking in het hoger onderwijs.

Bart De Moor, vicerector internationalisering K.U.Leuven, tijdens het paneldebat VLIR-UOS- nieuwjaarsevent 2011

CASES

Jimma University (Ethiopië) en Moi University (Kenia) ondertekenen een overeenkomst voor institutionele samenwerking

De overeenkomst tussen Jimma University en Moi University is gericht op een betere samenwerking tussen beide universiteiten op het vlak van sociaal-gericht onderwijs en ICT, opleiding van trainers op postdoctoraal niveau en gezamenlijk onderzoek. Beide universiteiten zijn partners van VLIR-UOS in het programma voor Institutionele Universitaire Samenwerking. Kora Tushune, ondervoorzitter voor Administratie en Ontwikkeling van Jimma University, merkt op dat beide universiteiten hebben samengewerkt met vijf Belgische universiteiten voor opleidingen en onderzoek. (bron: Addis Zemen, Capital Ethiopia News) Lees meer op de website van [Moi University](#).

"Dit resultaat is mogelijk gemaakt in het kader van het IUS-programma. Namens Jimma University zijn we VLIR-UOS zeer dankbaar voor de steun en het feit dat ze deze vorm van netwerking promoten. We kijken uit naar een geweldige samenwerking."

[Jemal Abafita](#), voormalige programme manager, IUS-programma van Jimma University.

Collaborate to innovate: een internationale workshop van Nederlandse, Vlaamse en Zuidafrikaanse universiteiten

De University of the Western Cape (UWC) organiseerde in november 2010 een internationale workshop over de rol van universitaire samenwerking voor innovatiestrategieën, samen met de UGent, het Wageningen University Research Centre for Development Innovation, NUFFIC en VLIR-UOS. De rode draad doorheen de workshop was de overtuiging dat wetenschap en technologie essentieel zijn voor ontwikkeling en dat de kennisdriehoek - onderwijs, onderzoek en innovatie - essentieel is voor een kennismaatschappij.

De deelnemers deden een eerste poging om Nederlandse, Vlaamse en Zuid-Afrikaanse beleidsstrategieën en best practices te analyseren, met als doel na te gaan hoe we innovatie en maatschappelijke dienstverlening beter kunnen opnemen in academische ontwikkelingsprogramma's. De workshop leidde tot een voorstel voor een innovatiestrategie die synergie bevordert tussen de academische wereld enerzijds en de regionale ontwikkeling en particuliere initiatieven anderzijds.

"De workshop was vooral nuttig voor netwerking met anderen die interesse tonen buiten de grenzen van hun eigen discipline. Het is volgens mij heel belangrijk om het perspectief en de context te verbreden."

[Jade Gibson](#), postdoctoraal onderzoeker UWC

"Door de workshop bij te wonen ben ik tot het besef gekomen dat, wil ik succesvol zijn in mijn project over sport als een platform om adolescent seksueel riskant gedrag te veranderen, ik moet samenwerken met de gemeenschap waarbinnen dit project plaatsvindt."

[Adedapo Awotidebe](#), bursaal UWC

Bron: DBBS Newsletter, oktober-november 2010

Doorbraak in strijd tegen varkenslintworm

Een veldtest met een vaccin tegen de 'varkenslintworm' slaagde erin om de besmettingsketen te breken. Ondanks zijn naam is de varkenslintworm een lintworm die mensen treft. Het onderzoek, uitgevoerd door het ITG, is een vervolg op twee Eigen Initiatieven (EI) van professor Jozef Vercruyse (UGent) in Kameroen, met steun van VLIR-UOS. Onderzoek over de varkenslintworm loopt momenteel nog in India, Nepal en Cambodja. Lees meer in het [persbericht](#) van het ITG.

Start master duurzame ontwikkeling in Suriname

De Anton de Kom Universiteit van Suriname start een master in Onderwijs en Onderzoek voor Duurzame Ontwikkeling. De opleiding is het resultaat van de Institutionele Universitaire Samenwerking met financiering van VLIR-UOS. Lees het volledige [artikel in De Ware Tijd van 3 juni 2010](#).

Belgen vinden opleiding voor lokale mensen de nuttigste vorm van ontwikkelingssamenwerking

Hoewel de crisis zijn sporen nalaat in de donaties voor ontwikkelingshulp, blijft de Belgische bevolking voorstander van ontwikkelingshulp. De Belgen worden wel kritischer en willen hun steentje bijdragen door zelf het initiatief te nemen. Opleiding voor lokale mensen vinden de Belgen de nuttigste vorm van ontwikkelingssamenwerking. Dat blijkt uit een onderzoek naar het draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking bij de Belgische bevolking, uitgevoerd door het [O*platform PULSE](#), met steun van VLIR-UOS. Lees meer in het [syntheserapport](#).

Ph.D. Plus biedt PhD's uit het Zuiden de kans om te publiceren in erkende journals

"In mijn land zijn er heel wat beperkingen om artikels in te dienen en ze te publiceren in peer-reviewed journals met impact. Dit is meestal te wijten aan de beperkte toegang tot faciliteiten, weinig begeleiding door ervaren collega's in het vakgebied, onvoldoende middelen en een gebrek aan tijd voor de voorbereiding van een paper. Dankzij het VLIR-UOS-PhD Plus-programma kreeg ik ondersteuning bij de voorbereiding van een artikel en volgde ik bijscholingslessen. In het International Training Centre had ik onbeperkte toegang tot de journals. Het belangrijkste was de toegang tot het ISI Web of Knowledge die het verschil kan maken tussen een erkende paper en één die onvoldoende scoort."

Renato D. Boniao, Ph.D. Plus bursaal in 2010 uit de Filipijnen, bron: Pedon n° 22, januari 2011

MO*paper: Heeft Congo kans van slagen?

De MO*paper van december 2010 gaat over de postconflictwederopbouw van DR Congo. Formele veranderingen zijn volgens de auteurs één zaak, reële veranderingen zijn iets anders. In deze paper willen ze bekijken hoe de heropbouw van de staat er op het terrein uitziet. Ze proberen vooral te achterhalen wat de betekenis is van de recente periode van heropbouw in het licht van een langduriger en complexer proces van staatsvorming. Ze willen op de eerste plaats de lokale praktijken en de logica van lokaal bestuur van de Congoese staat begrijpen. Hun onderzoek heeft zich toegespitst op twee sectoren: het onderwijs en de beveiliging van grondrechten. De auteurs zijn Tom De Herdt, Kristof Titeca en Inge Wagemakers, verbonden aan het Instituut voor Ontwikkelingsbeleid- en Beheer (IOB) van de UA. Professor Tom De Herdt en Kristof Titeca zijn betrokken bij VLIR-UOS-projecten in DR Congo. Lees meer over de [MO*paper](#).

National Geographic: Congo's vergeten bananen

In het juninummer 2010 van National Geographic is een artikel gewijd aan het onderzoek naar bananen in het proefstation Yangambi. Plantkundigen verzamelen er genetisch materiaal om bananen te kunnen kweken die bestand zijn tegen ziekten. Dit is belangrijk omdat bananen voor miljoenen mensen de belangrijkste voedselbron vormen. VLIR-UOS financiert het project 'Contribution à l'amélioration de la culture des bananiers et bananiers plantains dans la région forestière Nord-Est du bassin du Congo' van professor Rony Swennen (K.U.Leuven). Lees het artikel op de website van [National Geographic](#).

Acht stagestudenten burgerlijk ingenieur in de Peruviaanse Andes. Hun opdracht: een schooltje voorzien van warm water en elektriciteit

La Cascarilla, een bergdorpje in het uiterste noorden van de Andes te Peru. 1 schooltje, 500 inwoners en acht stagestudenten burgerlijk ingenieur van de K.U.Leuven. Hun expertise: energie, elektronica, bouwkunde en voertuigtechnieken. Hun opdracht: een schooltje voorzien van warm water en elektriciteit. Samen met de lokale contactpersonen ontwikkelden de studenten een zonneboiler, een windturbine, een mini-waterkrachtturbine en een elektriciteitsnet. Stagestudent en VLIR-UOS-bursaal Rien De Koster getuigt: "Als ingenieur hebben we heel wat van het project kunnen opsteken. Leren omgaan met de verantwoordelijkheid, contacten leggen met de lokale bevolking, praktische problemen oplossen, tijd en budget plannen...

Kortom, alle aspecten die in elk reëel project aan bod komen, hebben we aan den lijven mogen ondervinden. Meer nog, gezien de beperkte hoeveelheid aan werktuigen hebben we heel wat creativiteit aan de dag moeten leggen om alle problemen het hoofd te kunnen bieden. Aangezien de opleiding in de ingenieurswetenschappen eerder theoretisch gericht is, biedt deze praktische ervaring dus een belangrijke meerwaarde in onze vorming tot volwaardig ingenieur."

(Herwerkte tekst op basis van het artikel van Rien De Koster op de website van [Vlamingen in de Wereld](#))

"WE HEBBEN HEEL WAT CREATIVITEIT AAN DE DAG MOETEN LEGGEN OM ALLE PROBLEMEN HET HOOFD TE KUNNEN BIJEN."

Conferentie en witboek 'Enhancing Europe-Africa university partnership and its contribution to development cooperation'

VLIR-UOS was partner bij de conferentie 'Enhancing Europe-Africa university partnership and its contribution to development cooperation' op 28 september 2010 in Brussel. De conferentie kaderde binnen het EU Erasmus Mundus project 'Access to Success'. Tijdens de conferentie stelden de organisatoren een witboek voor.

Het witboek gaat over de toekomst van de Europees-Afrikaanse samenwerking in het hoger onderwijs en de noodzaak om meer duurzame en efficiënte universitaire partnerschappen en samenwerkingsverbanden voor onderzoek op te zetten. Het witboek beveelt ook concrete maatregelen aan om de mobiliteit van Europese studenten en personeel naar Afrika te verhogen en om 'brain drain' tegen te gaan.

In een 'agenda voor toekomstige actie' schetst het witboek een aantal aanbevelingen voor verschillende belanghebbenden, zoals overheden, universiteiten, ontwikkelingsorganisaties en de commissies van de Europese en Afrikaanse Unies. Zo zet het witboek de Afrikaanse en Europese universiteiten aan om

- ontwikkelingssamenwerking te integreren in de algemene institutionele strategie van internationalisering;
- meer innovatieve modellen voor partnerschappen te ontwikkelen, als middel om zowel samenwerking tussen Europa en Afrika als tussen Afrikaanse landen zelf te versterken (bv. door gezamenlijke programma's en diploma's);
- strategieën te ontwikkelen om de risico's en effecten van de academische braindrain te beperken en om de diaspora in te schakelen. Goed bestuur en management en in het bijzonder een transparant human resources-beleid zijn van groot belang, net zoals betere arbeidsomstandigheden, programma's voor loopbaanontwikkeling en sociale voordelen voor medewerkers.

U kunt het [witboek downloaden](#) op de website van EUA: www.eua.be.

Studenten geneeskunde van de UHasselt op inleefstage naar Mali

Zes studenten geneeskunde vertrokken op 15 juli 2010 voor een maand naar het Afrikaanse Mali om er de handen uit de mouwen te steken in het ziekenhuis van Mopti. Enkele studenten ontvingen hiervoor een reisbeurs van VLIR-UOS. De artsen-in-opleiding liepen mee met plaatselijke artsen en gaven zelf ook clinics over basishygiëne aan vrouwen en kinderen. De studenten verbleven ook in het Dogondorp Nalou waar ze de medische hulppost ondersteunden die de bewoners de maanden ervoor uit de grond gestampt hadden. Meer info op de blog van de studenten: <http://www.inleefstagemali2010.blogspot.com/>. Foto's vindt u in het [fotoboek op de website van de UHasselt](#). (Bron: www.uhasselt.be)

Nederland – België: wie is kampioen?

Samen met VAIS, Coprogram en VVOB is VLIR-UOS medeorganisator van de [Ontwikkelingsdebatten](#). Een paar keer per jaar organiseren we een debat voor professionals in de ontwikkelingssamenwerking. Met de debatten beogen we uitwisseling van kennis, ervaring en ideeën en discussie over evoluties die van belang zijn voor de ontwikkelingssamenwerking. In 2010 vonden er twee ontwikkelingsdebatten plaats: 'Samenwerking: de hype voorbij!' op 30 maart 2010 en 'Nederland – België: wie is kampioen?' op 27 oktober 2010. Telkens namen een 80-tal personen deel.

"WE MOETEN ONS AANPASSEN, ANDERS VECHTEN WE STRAKS TEGEN DE DEGRADATIE."

Voor het debat 'Nederland-België: wie is kampioen?' stelden we een panel samen van Nederlandse en Belgische wijzen. Voor Nederland: Bram Van Ojik (ministerie van Buitenlandse Zaken) en Paul Hoebink (CIDIN, Radboud Universiteit Nijmegen). Voor België: Peter Moors (Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking), Bogdan Vanden Berghe (11.11.11) en

Robrecht Renard (Universiteit Antwerpen). Zij debatteerden over de gelijkenissen en verschillen tussen de Nederlandse en Belgische ontwikkelingssamenwerking. De rode draad doorheen het debat was de noodzaak om ontwikkelingssamenwerking te herdenken en aan te passen aan de wereld van vandaag. [Lees er meer over in het verslag](#). Enkele citaten:

"Hulp is voor veel mensen een scheldwoord." (Bram Van Ojik)

"De proliferatie van de actoren is het grootste probleem in de ontwikkelingshulp." (Paul Hoebink)

"Een donorgemeenschap die als één blok optreedt kan het ownership van Zuidelijke landen in gevaar brengen." (Bogdan Vanden Berghe)

"We moeten ons aanpassen, anders vechten we straks tegen de degradatie." (Peter Moors)

"Efficiëntie en effectiviteit tot absolute doelen verheffen is idiotie." (Bogdan Vanden Berghe)

"Onze indirecte actoren zijn grote bureaucratieën die hun eigen groei belangrijker vinden dan hun maatschappelijke opdracht." (Robrecht Renard)

"We moeten continu duidelijk maken dat Afrika onmogelijk de goal kan maken." (Paul Hoebink)

VLIR-UOS neemt deel aan de European Development Days 2010 en krijgt bezoek van prins Filip en minister Michel.

VLIR-UOS PhD-bursaal is laureaat Prijs Belgische Ontwikkelingssamenwerking

In 2010 vormde 'biodiversiteit en milieu voor een beter leven' het thema van de Prijs. In de categorie van jonge onderzoekers uit een ontwikkelingsland is voormalig ICP PhD-bursaal van VLIR-UOS, Mohamed Omar Said, laureaat. De laureate in de categorie van de studenten aan een Belgische universiteit, Sarah Haesaert, was betrokken bij een Congoproject van VLIR-UOS. De Prijs Belgische Ontwikkelingssamenwerking richt zich tot studenten en jonge wetenschappers. Zij kunnen meedingen naar een prijs op basis van een eindverhandeling of op basis van een doctoraatsthesis of publicatie. [Meer info over de prijs op www.devcoprize.africamuseum.be](http://www.devcoprize.africamuseum.be)

CIJFERS

In wat volgt geven we een aantal cijfers over de VLIR-UOS-programma's. Soms bekijken we de evolutie over een aantal jaren heen, andere keren nemen we de gegevens voor één jaar (2009 of 2010).

De Vlaamse Reisbeurzen in cijfers

Tussen 2003 en 2010 heeft VLIR-UOS **3285** reisbeurzen toegekend aan Vlaamse studenten voor onderzoek of een stage in het Zuiden.

Van de 500 reisbeurzen in 2010 ging **73%** naar vrouwen.

Als bestemming koos **53%** voor Afrika, 31% voor Latijns-Amerika en 16% voor Azië (cijfers 2007-2010).

50% van de reisbeursstudenten trekt naar één van de volgende landen: Zuid-Afrika, Suriname, India, Ecuador, Ghana, Malawi, Bolivia, Uganda, Peru, Ethiopië, Tanzania (cijfers 2007-2010).

50% van de reisbeursstudenten komt uit de sociale wetenschappen en menswetenschappen, 35% uit de biomedische, 12% uit de toegepaste en 3% uit de exacte wetenschappen (cijfers 2008-2010).

De Vlaamse Doctoraatsbeurzen (VLADOC) in cijfers

Sinds 2003 heeft VLIR-UOS **44** VLADOC-beurzen gegeven.

61% van de VLADOC-beurzen ging naar vrouwen.

In 2010 was de toekennisgraad voor VLADOC **22%**.

38% van de VLADOC-alumni voerde onderzoek uit in de landbouw, 31% in de ecologie, 15% in de sociale wetenschappen, 8% in de menswetenschappen en 8% in de biomedische wetenschappen.

Van de VLADOC-alumni was **61,5%** gelinkt aan een VLIR-UOS-project in het Zuiden. VLADOC-alumni maakten gemiddeld 8 peer reviewed A1-publicaties tijdens het doctoraat en na de verdediging.

VLADOC-alumni schreven gemiddeld meer dan **8** vulgariserende teksten over hun onderzoek, waarvan 1,5 in de lokale taal van het land waar ze onderzoek deden.

Op **79%** van de wetenschappelijke publicaties van VLADOC-alumni tijdens hun onderzoek komen co-auteurs uit het Zuiden voor, wat neerkomt op gemiddeld 10 Zuiderse co-auteurs per VLADOC-carrière.

Van de VLADOC-alumni heeft **80%** in zijn beroepsactiviteit nog te maken met ontwikkelingssamenwerking.

De ICP PhD-bursalen in cijfers

Tussen 2003 en 2010 heeft VLIR-UOS aan **68** studenten uit het Zuiden een ICP PhD-beurs gegeven.

Van alle ICP PhD-bursalen tussen 2003 en 2010 is **60%** afkomstig uit Azië, **37%** uit Afrika en **3%** uit Latijns-Amerika.

22% van alle ICP PhD-bursalen tussen 2003 en 2010 komt uit Vietnam, **16%** uit Kenia. Van alle ICP PhD-bursalen tussen 2003 en 2010 zijn **52%** vrouwen.

Profiel van de professoren en docenten die projectvoorstellen indienen

50,5 jaar is de gemiddelde leeftijd van alle professoren of docenten die tussen 2003 en 2011 een projectaanvraag indienden. Over alle programma's samen is er geen trend waarneembaar van verjonging of veroudering van het professorenkorps tussen 2003 en 2011.

40% van de professoren of docenten die een projectvoorstel indienden tussen 2003 en 2011 is jonger dan 40 jaar.

Het totaal aantal ingediende projectvoorstellen tussen 2003 en 2011 is bijna **800**.

Van alle instellingen heeft de UGent de meeste projectvoorstellen ingediend, **267**, gevolgd door de K.U.Leuven met **208**.

Het gemiddeld aantal vrouwelijke indieners tussen 2003 en 2011 is **13,2%**. In 2011 is dit gestegen tot **20%**. (gegevens exclusief de beurzenprogramma's van VLIR-UOS)

Een overzicht van het aantal personen dat we in 2009 hebben bereikt per programma:

173 deelnemers aan Korte Opleidingsinitiatieven (KOI)

804 deelnemers aan Internationale Congressen (INCO)

81 deelnemers aan een Internationaal Trainingsprogramma (ITP)

1453 deelnemers aan een sensibiliseringsinitiatief

OVER VLIR-UOS

Innovatieve partnerschappen voor globale en lokale uitdagingen

We kijken aan tegen globale uitdagingen zoals grote ongelijkheid, armoede, klimaatverandering en voedselonzekerheid. Het zijn uitdagingen die ons allen aangaan en die we samen moeten oplossen.

De negatieve effecten van de globale uitdagingen zijn het meest tastbaar in ontwikkelingslanden, maar ook voelbaar in het Noorden. De toekomst van Noord en Zuid zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden.

Kennis is essentieel om een oplossing te vinden voor de globale uitdagingen en lokale noden. Hoger onderwijs creëert kennis, verspreidt die en stimuleert de toepassing ervan. Hoger onderwijs kan en moet optreden als een driver of change.

VLIR-UOS wil via innovatieve samenwerking meewerken aan een duurzaam antwoord op globale uitdagingen en lokale noden. De samenwerking is een win-win voor alle partijen. Door samenwerking willen we mensen en samenlevingen oplossingen aanreiken en wapenen tegen snel veranderende omstandigheden.

Concreet maakt VLIR-UOS het voor professoren, docenten en hogeronderwijsinstellingen in Vlaanderen mogelijk om samenwerkingsprojecten op te zetten met collega's en partnerinstellingen in het Zuiden.

Daarnaast geeft VLIR-UOS beurzen aan studenten uit Vlaanderen en uit het Zuiden om onderwijs te volgen, onderzoek te doen en samenwerking tussen Noord en Zuid op te zetten.

VLIR-UOS ondersteunt ten slotte ook het hoger onderwijs in het Zuiden, door de structuur voor het hoger onderwijs te versterken en door samenwerking tussen de instellingen in het Zuiden te stimuleren.

S
O
L
I
B
I
V

Een unieke positie als platform, financier en vertegenwoordiger

- VLIR-UOS is het platform waar het hoger onderwijs in Vlaanderen samenwerkt voor ontwikkelingssamenwerking, op basis van de drie pijlers: onderwijs, onderzoek en maatschappelijke dienstverlening.
- Voor het Vlaams hoger onderwijs is VLIR-UOS de belangrijkste financier van projecten voor ontwikkelingssamenwerking.
- VLIR-UOS vertegenwoordigt het Vlaams hoger onderwijs op het vlak van ontwikkelingssamenwerking ten aanzien van de overheid. VLIR-UOS beoogt de belangen van het hoger onderwijs en de beleidsmakers op elkaar af te stemmen. Bedoeling is om zo de best mogelijke randvoorwaarden te creëren voor het hoger onderwijs om aan ontwikkelingssamenwerking te doen.

Onze kerntaken: beheren, faciliteren en sensibiliseren

- VLIR-UOS beheert middelen, informatie en systemen voor het platform an sich en voor de lopende projecten. Als goede beheerder van publieke middelen is het ook de taak van VLIR-UOS om het brede publiek te informeren.
- VLIR-UOS faciliteert samenwerking. VLIR-UOS ondersteunt de projectbetrokkenen zodat zij onder optimale omstandigheden hun projecten kunnen uitvoeren. VLIR-UOS voorziet in coaching, advies, expertise, financiering, administratieve ondersteuning, netwerking en feedback.
- VLIR-UOS sensibiliseert: VLIR-UOS maakt betrokken beleidsmakers en instellingen voor hoger onderwijs bewust van het belang en de impact van samenwerking voor ontwikkeling.

De VLIR-UOS-medewerkers en contactpersonen aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen (ICOS) tijdens de planningsdag 2010

VLIR-UOS in cijfers

VLIR-UOS ontving in 2010 een budget van € **33.147.000** van de federale minister van Ontwikkelingssamenwerking.

Op het VLIR-UOS-kantoor in Brussel werken op 1 juni 2011 **22** personeelsleden.

Daarnaast telt VLIR-UOS **2** landenvertegenwoordigers: één in Ethiopië en één in DR Congo.

VLIR-UOS compenseert CO₂-uitstoot van vliegtuigreizen via spin-off-project in Ethiopië

Sinds maart 2010 compenseert VLIR-UOS de CO₂-uitstoot van vluchten van de eigen medewerkers en leden van het Bureau UOS. Om een nauwe link te bewaren tussen climate change mitigation en ontwikkelings-samenwerking is gekozen voor CO₂-gift en meer bepaald het spin-off-project van ex-VLADOC-bursaal Bert Reubens over duurzaam bosherstel in Ethiopië. Het O*platform KLIMOS leverde advies.

VLIR-UOS neemt deel aan Fairtrade@work

VLIR-UOS consumeert al enkele jaren fairtradeproducten. Om eerlijke handel onder de aandacht te brengen, zowel in huis als binnen ons netwerk, namen we op 7 mei 2010 deel aan Fairtrade@work, een initiatief van Max Havelaar. Naast een receptie voor collega's en een lunch voor de leden van de selectiecommissie, telkens met fairtradeproducten, hebben we onze contactpersonen aan de universiteiten getraakteerd op fairtradeversnaperingen.

Afkortingen

AVLM	Opleiding AudioVisual Learning Materials aan de K.U.Leuven
BTC	Belgisch Ontwikkelingsagentschap
CUD	Commission Universitaire pour le Développement
DBBS	'Dynamics of Building a Better Society': naam van het programma voor institutionele samenwerking met de University of Western Cape
DGD	Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking
EI	Eigen Initiatievenprogramma van VLIR-UOS
ERA ARD	European Research Area, Agricultural Research for Development
ESPOL	Escuela Superior Politécnica del Litoral
EUA	European University Association
FWO	Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek
ICOS	Instellingscoördinatoren voor Ontwikkelingssamenwerking
ICP	International Course Programme van VLIR-UOS
ITP	International Training Programme van VLIR-UOS
IUS	Institutionele Universitaire Samenwerking van VLIR-UOS
KLIMOS	O*platform Klimaat en Ontwikkelingssamenwerking
NGO	NIET-GOUVERNEMENTELE ORGANISATIE
O*PLATFORM	Onderzoekplatform voor ontwikkelingssamenwerking, programma van VLIR-UOS
UWC	University of Western Cape
VAIS	Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking
VLADOC	Vlaamse Doctoraatsbeurzen van VLIR-UOS
VLHORA	Vlaamse Hogescholenraad
VLIR-UOS	Vlaamse Interuniversitaire Raad - Universitaire Ontwikkelingssamenwerking
VVOB	Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en technische Bijstand

“ER LOPEN IN HET ETHIOPISCH MINISTERIE MINSTENS 10 MENSEN ROND DIE MET EEN BEURS IN VLAANDEREN HEBBEN GESTUDEERD.”

Hans Bauer, landenvertegenwoordiger VLIR-UOS in Ethiopië

“Ik heb alleen lof gehoord van de professoren en het administratief personeel van de Universiteit van Limpopo die de workshops met financiering van VLIR-UOS hebben bijgewoond, zoals de ICT-training in Ethiopië en de AVLM-training in Leuven. Wat ik zeer bemoedigend vind is dat het ICT-personeel momenteel toepast wat ze in Ethiopië hebben geleerd! **JULIE DOEN PRACHTIG EN ZEER GEWAARDEERD WERK.** Ik ben zeer trots en blij gelinkt te zijn aan jullie netwerk.”

Dirk Wessels, University of Limpopo

www.vliruos.be

COLOFON

Coördinatie en eindredactie: Hans Van de Water

Lay-out: Shortcut

Verantwoordelijke uitgever: Kristien Verbruggen, VLIR-UOS,
Bolwerkswaai 1a, 1050 Brussel

Digitale versie en Engelse vertaling beschikbaar op www.vliruos.be

D/2011/10.960/3

Met de steun van
DE BELGISCHE
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING **.be**